

TORTOSA-VIC:

Línia directa

La història, sovint, anticipa fets.

L'Arxiu Municipal de Vic guarda uns llibres venerables en pergamí i en els que, amb anglesa lletra gòtica i en un llatí curialesc, s'han anat apilant els successius privilegis concedits a la ciutat des del 889 fins ara.

Tot espigolant en aquesta garbera històrica hem trobat una perla. Tot ve de l'exigència d'un complidor funcionari que, en nom del comte de Barcelona Ramon Berenguer IV, volia cobrar els tributs de rutina sobre les mercaderies i bens dels ciutadans de Vic. Els prohoms s'adreçaren al comte. Ells creien injust que, en el moment raspós del cobrament, el recaptador comtal s'hagué oblidat del sacrifici important de Vic a l'aportar 400 morabatins d'or (*in auro marinos et melachinos*) per la reconquesta de Tortosa. Un cavaller de Vic sortí de la Plana vers "*obsidione Dertose*", el setge tortosí, a ungla de cavall per a fer lliurament del memorial vigatà. I el 15 d'octubre de 1148, al peu de l'Ebre, el comte de Barcelona, rellegí el memoràndum. Observà per uns minuts la tropa del vigatà Guillem Ramon de Montcada, i reflexionà sobre els 400 morabatins d'or. Homes, diners, intenció espiritual... El cavaller del missatge retornà a Vic amb el privilegi d'exempció. Dies després Tortosa era cristiana. I les campanes de Vic tocaren a glòria.

Aquests 400 morabatins d'or venien a ser un préstec municipal a llarg termini. Exactament, a 790 anys vista. 288.547 dies després del setge Tortosa desfeia el camí i retornava, amb interessos d'increïble generositat, aquells boirosos 400 morabatins d'or. Uns altres setges, sagnants i angoixosos, tornaven a endogalar Tortosa i s'encetava l'aventura d'una comunitat menestral. Tres generacions reduïdes, síntesi d'un poble, carregaven l'imprescindible en una caravana de camions i enfilaven el camí de la boira. L'imprescindible. Quantes renúncies s'hi amaguen en el concepte? En una llar tortosina, què hi ha d'imprescindible?

El camí d'en Guillem Ramon de Montcada fet a l'inrevés. A retornar els 400 morabatins d'or però amb un material molt més valuós. Amb homes de mà segura i experta sobre el torn. Amb esposes abnegades, ibèriques, "templades", com diuen "los" tortosins. A ser —puntals— de llar. Famílies senceres buscant un illot en mig d'una mar tempestuosa. Tres generacions en marxa.

La nostra ciutat l'ha descrita mossèn Cinto Verdaguier com "oberta i franca", ben a l'inrevés del tòpic de tancada i insincera com la veuen els clínics. Els poetes capten més les veritats. Corre un axioma que diu que "Vic té mala entrada i mala sortida". L'arribada a Vic pot desconcertar. És pastada amb un vigatanisme dur, sobri, una mica gèlid; no és dóna sempre. Però quan ho fa es tracta d'una donació absoluta. El vigatà és noblement selectiu. I l'arribada dels tortosins, discreta, menestral, fou tan suau com absoluta. Primer, aquells amics meridionals amb olor de ferralla i d'acer temperat de l'Ebre formaren "la colònia tortosina". Més tard, eren ja "els tortosins". I les llindes eren tan deliquescents que, poc després, hi havia una colla de vigatans que anaven a treballar "als tortosins" com qui va a treballar a la factoria de la cantonada. I hi havia una colla de vigatans que festejaven amb tortosins i un grapat de tortosins que desposaven amb vigatanes. Per la Cinta, la "cuca fera" es passejava per Vic, per les voltes de la plaça,

amb el mateix tarannà casolà que els vells símbols vigatans: els gegants, el Merma o el Carquinyoli. Avui, la Verge de la Cinta té un altar a Vic. Tots els esquemes etnològics i els plantejaments antropològics se'n varen anar per terra perquè la boira vigatana fa solubles els tarannàs. La baldana i la llonganissa són cosins germans; el pastisset i el pa de pessic són germans de llet. Heus aquí que un dia varen venir uns tortosins de la millor manera que ho podien fer: amb família, il·lusió i "l'imprescindible". I Vic els va rebre "oberta i franca", familiarment. Dues comunitats amb voluntat integradora. No podia fallar.

Però quedava pendent el problema dels 400 morabatins d'or. Vic no s'oblidà els deutes, malgrat que tinguin una pausa de 790 anys, quasi vuit segles. I se'ls va cobrar.

Aquells camions fletats a corre-cuita portaven camuflades unes mans de plata, de bella experiència artesanal. Formava part de "l'imprescindible". Mans d'ajustador, de fundidor, de matricer, de mecànic. Mans que podien ser catedràtiques d'altres mans. En certa manera, la Plana havia oblidat la traça dels vells pedrenyalers, dels espasers feudals, dels armers del Ripollès. S'apagava, com una flama, l'art d'un mífic "Picallines", un forjador local. Els tortosins foren la revifalla. Els tortosins, fruit d'una èpica fugida terral, es convertiren en acadèmia d'aprenents i les mans de plata forjaren d'altres mans de plata. Molts tortosins es convertiren en mestres, fins i tot literalment, documentalment.

Tortosins de la diàspora: famílies que us empeltàreu de vigatanisme que foreu, a un temps, integrats i integradors. Tortosins de la Cinta que lliga i uneix; tranquils. Els 400 morabatins del 1148 han quedat saldats. I amb un remanent i un superàvit a favor vostre que mai no podrem pagar.

PERE GIRBAU I BOVER
Alcalde de Vic

PERE GIRBAU I BOVER

Nascut a Vic el 1934.
Casat i amb tres fills.
Pàrit Industrial electricista.
De professió industrial.
Ha seguit a l'IESE el Programa per Alta Direcció d'Empreses.
Ha estat president de l'Associació d'Homes d'Empresa i vocal de la delegació a Vic de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona.
Ha presidit l'"Asociación Española de Fabricantes de Maquinaria para Lavanderías y Tintorerías" i l'Associació Empresarial Catalana i ha estat sots-president del comitè organitzador del Saló Hostelco.
Soci fundador d'Omnium Cultural a Osona.
És Alcalde de Vic des de 1987.